СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 10. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 14-го січня 1947. No. 10. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, January 14, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СПІЛЬНА КОНГРЕСОВА КОМІСІЯ СТУДІЮЄ ЕКОНОМІЧНІ ПРЕДЛОЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА

Щоб виминути економічну депресію в найближчій майбутности, спільна комісія, складена з представників сенату та палати репрезентантів перебрала обовязок основно перестудіювати економічні предложення президента з минулого тижня. Ця комісія створена Актом про Повну Працю в р. 1946. Покищо комісія ще не уконституувалася, бо між республиканськими сенаторами йде тиха боротьба за провід комісії, яка буде мабуть найважливішою комісією з усіх конгресових комісій, що мають на меті розглядати внутрішні справи.

З економічних предложень і доручень президента з минулого тижня важні є його доручення з середи про контролю комірного і поширення суспільного забезпечення, а ще важніший є його буджет, предложений обом палатам конгресу у пятницю 10 січня. Є це перший зрівноважений буджет після війни, тобто такий, який не передбачує дефіциту. Видатки в буджеті передбачені на 37 з половиною біліона доларів, а з них $11,256,000,000 призначено на оборону краю.

ПРИХОДИ МЕЩКАНЦІВ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ НАЙВИЩІ ЗА ВСІ ЧАСИ.

У місяці листопаді платні для поодиноких громадян Злучених Держав осягнули найвищу точку, а річний прихід усіх громадян дійшов до висоти $174,-200,000,000. До приходів зачислено: платні за працю, чисті доходи з бизнесових підприємств і відсотки від покладених грошей, дохід з чиншів і інші подібні чисті доходи, які дістають поодинокі люди. Це оприлюднює департамент торгівлі у звіті за минулий рік.

ВИРЯТУВАЛИ ШІСТЬ РОЗБИТКІВ В АНТАРКТИДІ

Із корабля, яким іде американська виправа на наукові розшуки в околиці південного бігуна, сповіщають, що віднайдено розбитків, які вилетіли літаком з корабля перед двома тижнями в ледові околиці. Шістьох розбитків найдено живими і їх привезено літаком на корабель, а три згинули. Один з урятованих є потовчений, інші чуються здорові.

Літак, приналежний до підприємства Істерн Ер Лайнс, який летів з Дітройту до Маямі на Флориді, розбився коло місцевости Ґалакс у Вирджінії, а в катастрофі згинуло 18 подорожних і залоги. Врятувався лише один пороронжний.

СПРАВА КРАВЧЕНКА В КОНГРЕСІ.

Нюйорський конгресмен Фредерик Р. Кудерт вніс законопроєкт, щоб советський втікач Віктор А. Кравченко дістав право на постійний побут в Злучених Державах. На підставі дотеперішнього стану Кравченко підлягає депортації до Совєтів, твердить Кудерт, а це знова є рівнозначне з карою смерти. У промові до законопроекту Кудерт пригадує, що Кравченко прийшов до Америки в серпні 1943 року як член російської комісії купівлі. За рік він зрезигнував зі свого становища і зі советського підданства і став бездержавним. Кравченко написав книжку „Я вибрав свободу", у якій відкриває не лише недостачі комуністичної ідеології, але теж таврує безпощадно комуністичний терор. - Кудерт згадує, що саме журиться військова команда Злучених Держав. Труднощі ускладнюються ще тим, що діяння атомової бомби вимагає порозуміння з заприязненими державами.

РОЗВІДЧА СЛУЖБА В АТОМОВІЙ ЕРІ.

Винахід атомової бомби і удосконалення заокеанських ракет викликали конечність негайних великих перемін у способах розвідчої служби. До такої праці треба вжити науковців найвищого типу і цим саме журиться військога команда Злучених Держав. Труднці ускладнюються ще тим, що діяння атогової бомби вимагає порозуміння з заприязненими державами.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР НА ПРОТИКОМУНІСТИЧНІЙ ПРОПОВІДІ.

Італійський Премієр Альчіде де Ґаспарі, який перебуває у Злучених Державах для наладнання позички для свого краю, відвідав у неділю місто Ню Йорк, де його витала міська влада. Він був теж приявний на Богослужбі в катедрі св. Петрика, відправленій кард. Френсисом Спелманом. Проповідь виголосив монсіньор Джозеф Фланелі, а в ній заторкнув полосу Середземного Моря, яка була від літ пристановищем християнства. Для втримання християнської цивілізації потрібно, щоб ця полоса була захищена перед брутальним і смертоносним затисненим кулаком безтвердив проповідник.

Непорозуміння між Злученими Державами й Англією за умовини позички

Вашингтонська адміністрація чулася приневоленою звернути увагу британському урядові на знехтування клавзулі, поміщеної в договорі про позичку, яку дістала Британія з Америки минулого року в сумі $3,750,000. У договорі находиться умовина, що Британія, коли заключує торговельні договори з Арґентиною, має вважати на інтерес Злучених Держав при орудуванні британськими грішми і лише певна кількість британських грошей може бути перемінена на чужинну валюту. В умові передбачено, що Британія має наперед порозумітися із Злученими Державами, заки заключить договори з іншими державами.

МЕКСИКАНЦІ ЗАБРАЛИ РИБАЦЬКІ КОРАБЛІ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Мексиканська влада прослідує справу сімох рибацьких кораблів, які заплили із Злучених Держав до заливу Кампече для полову раків і які попали під арешт мексиканської военної влади. Американське міністерство маринарки потвердило факт, що стейтські рибацькі кораблі дісталися під арешт вияснюючи, що „пірати" заїздять на риболовство на мексиканські води. Над цим, які прибережні смуги мають належати до Мексика, а які до стейтів, ведеться спір від довшого часу. Влада Злучених Держав вияснює, що перед роком прийшло до порозуміння між стейтами й Мексиком, що тримилева прибережна смуга підлягає контролі мексиканського уряду в названій околиці.

ДВОПАРТІЙНІСТЬ У ЗАКОРДОННІЙ ПОЛІТИЦІ НА ПРИЛЮДНІМ ФОРУМ.

На закінчення річного зібрання Клівлендської Ради Світових Справ зібралося понад 10,000 чільних громадян у міськім стадіюмі у Клівленді. На зібранні виголосив уступаючий секретар стейту Джеймс Ф. Бирнс прощальну промову, у якій високо підніс заслуги і патріотизм сенатора Ванденберга вчасі співпраці в міжнародніх конференціях. Бирнс запевнив слухачів, що Америка дотримає своїх зобовязань супроти світу. Сенатор Ванденберг підніс заслуги Бирнса у збереженні світового мира, заявився за дальше втримання двопартійного порозуміння в закордонній політиці і вказав на потребу зміни в політиці щодо Китаю. Він домагався підтримки для некомуністичнех елементів у тому краю.

Перше засідання Підготовчої Комісії ІРО відбудеться в Женеві 11. лютого

З Лейк Саксес повідомляють, що перше засідання Підготовчої Комісії ІРО (Міжнародньої Організації для Скитальників) відбудеться в Женеві 11-го лютого. Це вважається важливим кроком в напрямку здійснення міжнародньої програми для допомоги одному міліонові военних втікачів і переміщених осіб в Европі. Давід Овен, діючий генеральний секретар О. Д. розіслав запрошення 9-тьом урядам, які підписали статут ІРО, прохаючи їх подати імена представників та їх дорадників на інавгураційну сесію. Перше засідання скликано не дожидаючи, щоби статут ІРО підписала Англія, хоча вона, після Америки, є другою країною щодо висоти грошевої вкладки в буджет ІРО. Британський представник заявив дня 12-го січня, що його уряд підпише статут „завтра, або у вівторок". Генеральний секретаріят поспішає з організацією ІРО, щоби не довести до розгардіяшу та застою в перебранні функцій від УНРРА, яка кінчає своє існування з днем 30. червня.

ЗАГРОЗА ГОЛОДУ В УКРАЇНІ.

Американські кореспонденти повідомляють з Москви, що там перебуває тепер голова місії УНРРА в Україні Пол Вайт, який заявив, що харчове положення в Українській і Білоруській советських республиках є „крайньо некорисне". Вайт приїхав до Москви з метою порозумітися з головною квартирою УНРРА у Вашингтоні, чи можливо було б в рямках існуючої програми доставити Україні більше харчів. Він твердить, що положення в Україні під цим оглядом буде постійно погіршуватися в першій половині біжучого року. В згаданих повідомленнях з Москви говориться, що хоча Советськикй Союз має кредити закордоном, він цими кредитами не може поліпшити серіозного положення в Україні з огляду на загальний брак збіжжа та товщів у світі. В самій Україні, згідно з повідомленням, запаси хліба вже майже вичерпані. Положення найбільш загрозливе у знищених війною містах. Головну вину за цю чергову загрозу голоду в Україні поносить без сумніву советський уряд, що не зважаючи на минулорічну посуху і слабі жнива в Україні, „по плану" цілком ограбив населення, забираючивсе „для держави'.

КРІВАВА ТЕРОРИСТИЧНА ПІДГОТОВКА ДО ВИБОРІВ В ПОЛЬЩІ.

З Варшави повідомляють, що комуністичний передвиборчий терор в Польщі, не зважаючи на депломатичну інтервенцію Злучених Держав, ще тільки збільшився в останньому тижні. Вже сьогодні заповідають, що в такому положенні не має сумніву про „виборчу перемогу" комуністичної урядової партії. Проте, інтервенція Злучених Держав справляє чимало турбот польському урядові, дальша акція якого в цій справі остає ще отвертим питання. Велика Британія отеврто залишила ініціятиву в цій справі Америці, рішена прилучитися до кожної акції, яку започаткує Вашингтон. Це найбільше турбує теперішний варшавський уряд, а премієр Гомулка в приватній розмові мав заявити, що „ми дали б собі раду з Британією, але з Америкою буде важко". В американських кореспонденціях з Варшави стверджується, що одною з головних причин неуступчивого і рішучого становища Злучених Держав у відношенні до теперішнього польського уряду є приявність 6 міліонів поляків в Америці, які роблять відповідний натиск на американський уряд.

НА ДОРОЗІ ДОМІВ. — Оця родина скитальців із Словаччини є в дорозі до дому з Угорщини. Родина спочиває на купі сіна, заки прийде дозвіл для неї перейти угорську границю до Словаччини. Зліва видно великі тлумоки з постелею і іншим домашнім вирядом.

ВСТУПНІ НАРАДИ В СПРАВІ МИРОВОГО ДОГОВОРУ З НІМЕЧЧИНОЮ

У вівторок 14-го січня в Лондоні мали початися вступні наради заступників міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг в справі мирового договору з Німеччиною. До Лондону приїхали вже амбасадор Мурфі, що заступатиме Америку в справах Німеччини та ген. Кларк в справах Австрії, як теж Мавріс Куве де Мурвіль від Франції і Фьодор Ґузев від Советського Союзу. В загальному вважається, що справа Німеччини буде полагоджена більше в рямках зревідованого і доповненого Потсдамського договору, чим традиційного мирового. Головною проблемою буде крім справи кордонів, военних відшкодовань і т.д. питання, чи в найблищих роках можна буде дозволити на створення якоїсь центральної німецької верховної влади.

ЗАЯВА НОРВЕЖСЬКОГО УРЯДУ В СПРАВІ ОСТРОВІВ ШПІЦБЕРҐЕН.

З Осльо повідомляють, що норвежський міністер закордонних справ Гальвард Лянґе зложить в найблищих днях офіціяльну заяву в справі повідомлень британської преси про советське домагання военних баз на островах Шпіцберґен. Вважається, що він тільки потвертить свою заяву з минулої суботи, що Советський Союз ще в році 1944 опісля на весні 1945 пропонував ревізію договору в цій справі з 1920-го року, Норвежські урядові кола є дуже осторожні в коментарах на цю тему, але загально вважається, що ініціятива в справі „спільної оборони" островів Шпіцберґен вийшла від сосетського уряду.

ІНТЕРВЕНЦІЯ АРМІЇ В СТРАЙКУ ЛОНДОНСЬКИХ ШОФЕРІВ.

В Лондоні продовжується від тижня страйк шоферів вантажних автомашин, що перервало постачання харчів для населення цего багатоміліонового міста. На окремому мітінгу робітники відкинули домагання заклик юнійних провідників, щоб вертатися до праці і тому з ніціятиви міністра праці вислано до Лондону відповідні військові частини, що мають перебрати працю шоферів. Положення напружене.

РОЗКОЛ В ІТАЛІЙСЬКІЙ СОЦІЯЛІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ.

Дня 12-го січня італійська Соціялістична Партія остаточно розбилася на дві частині: Більша частина планує тіснушу співпрацю з комуністами аж до злиття обидвох партій включно, а менша частина є рішучо проти співпраці з комуністами та домагається власної політики. Розкол цеї партії вважається одною з найважніших подій в післявоєнній Італії.

СТАНОВИЩЕ ФРАНЦІЇ В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ.

Щоби на будуче забезпечитися від всяких можливих нових напастей з боку Німеччини, Франція домагається відділення від Німеччини промислових території Сарщини, Надренії і Рурщини, та створення децентралізованої федерації німецьких країн. Сарщина мала б залишитися під французькою контролею, а Рурщина і Надренія під міжнародньою.

КУРІЛЬСЬКІ ОСТРОВИ — „РУССКАЯ ЗЕМЛЯ".

Офуціяльний орган советського уряду, „Ізвестія" з 12-го січня твердить, що Курілі є тепер російською територією і такою залишиться. Газета гостро атакує „анексійні апетити" Злучених Держав, навязуючи до домагання підкомітету Морських Справ Палати Репрезентантів, щоби на Курілях та Алеутських осровах побудувати американські оборонні споруди.

ЗАВИНИЛИ ... ГРЕКИ.

Британський уряд вніс офіціяльне зажалення проти Альбанії в справі закладання мінами води проливу Корфу. Дня 11-го січня британська делегація до О. Д. опублікувала відповідь альбанського уряду на британську ноту в справі відшкодовання, в якій відкидається британське домагання та висувається твердження, що британські кораблі були пошкоджені мінами, що їх заложили . . . греки.

З НЕДОЛІ СКИТАЛЬЩИНИ.

Асошієйтед Прес повідомляє з Франкфурту, що цілий ряд польських скитальників були силою перевезені з одного табору в другий в американській зоні. Скитальники відмовлялися від добровільного переїзду з огляду на холод та з побоювань, що їх можуть підманути і репатріювати до Польщі. Тих, які були, або подавалися за хворих, перевезено в амбулянсах.

ДОГОВІР ПРИЯЗНІ МІЖ ТУРЕЧЧИНОЮ ТА ТРАНСЙОРДАНІЄЮ.

З Анкари повідомляють, що там підписано дня 11-го січня довго очікуваний договір приязні між Туреччиною і Транйорданією.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

РОЗКОЛ СЕРЕД ЛІБЕРАЛІВ

Маємо в Америці реакціонерів зліва, що представляють себе найбільшими поступовцями. Колись ті люди належали до групи „лібералів" себто до тих свободолюбних людей, поміркованих чи лівих, що не корились ніякій диктатурі, не визнавали ніякого насилля над людиною чи народом та не виправдували ніякого терору. Великої політичної сили ця група не мала, але зате мала загальну пошану. Серед прихильників цеї групи був здавна рух за те, щоб єднати ліберальні сили й зорганізувати їх у третю, Ліберальну Партію, щоб таким чином мати більший вплив на політичне й соціяльне життя краю. Зусилля цеї групи були б нині мали більші успіхи і можливо, що була б нині теж і сильна Ліберальна Партія, що конкурувала б з Демократичною та Республиканською Партіями, як би не кремльська пропаганда, що поробила з многих, давних лібералів реакціонерів, сліпих прислужників совєтського тоталітаризму, що внесло замішання та розбрат у ліберальні американські кола. „Кремльських" лібералів, що прикривають себе назво „прогресивних", пізнати по цьому, що вони добачують усюди злочини фашизму та націзму, одначе не можуть добачити злочинців там, де при владі комуністи, зокрема не добачують ніяких злочинів на Кремлі. Прихильники цеї групи зорганізувались тепер під назвою „Проґресів Ситизенс оф Амеріка" (в скороченні: РСА), а що їх речником став рухливий та ґаласливий Генрі Волес, то можна надіятись тепер з їхнього боку більшої активности, а бодай шуму. Організацією, що пробує гуртувати такі давні ліберальні елементи, що не ставляться цілком безкритично до Кремля, є "Union for Democratic Action", що щойно відбула свої наради в Вашинґтоні, а до якої належать такі як Елінор Рузвелт дружина покійного президента, чи Честер Бовлс та Ліон Гендерсон, бувші співробітники Ф. Д. Рузвелта з ери „Ню Діл". Перша група обєднує таких „прогресивних", що наділі помагають комуністам і комунізуючим виправдувати в Америці совєтський терор та політичну й територіяльну експанзію Москви. Цю групу попирає ревно комуністичний „Дейлі Воркер". Другу попирають ті, що є ворогами усякого тоталітаризму, включно з совєтським, та критикують не тільки діяння ґен. Франка в Еспанії чи полк. Перона в Арґентині, але теж і ґенераліссімуса Сталіна в Совєтському Союзі.

Добре сталось, що американські ліберали розкололись в такий спосіб, що вже можна виразно пізнати, хто є по одному боці, а хто по другім. „Прогресивні", себто комунізуючі, надто довго баламутили загал тим, що вживали для своєї пропаганди таких імен як Елінор Рузвелт чи Гендерсон, даючи тим до зрозуміння, що ці особи є з ними... Відмежування „лібералів" від „прогресивних" зменшить ту баламуту, а тим самим ослабить комуністичну пропаганду і посилить акцію тих, що голосять правду не тільки про злочини націзму і фашизму, але теж і совєтського режіму.

СОЦІЯЛІЗАЦІЯ В БРИТАНІЇ

Британський уряд перебрав на власність держави 1,500 вугільних шахт, загальної вартости $660,000,000. Це має бути черговим здійснюванням його соціялістичної програми, а теж одним із способів піднесення продуктивности в копальнянім підприємстві, а тим самим і спробою відзискати передвоєнне промислове становище Англії у світі. Звісно, що без вугілля британський промисл не може існувати ні розвиватися; цей крок уряду є засобом, щоб збільшити продукцію вугілля.

Водночас довідуємося, що британський уряд перебрав з новим роком під свою управу такі комунікаційні засоби, як каблі й бездротні телеграфи. Знаємо теж, що в недавньому минулому британський уряд перебрав на власність держави Банк Англії і цивільне повітроплавство.

В часописних звідомленнях сказано, що оці підприємства в Англії „знаціоналізовано", тобто удержавлено, але як теперішній уряд зголосив відповідні законопроєкти у британському парламенті в справі цеї „націоналізації", то теперішня Британська Партія Праці, яка неурядово називає себе Соціялістичною, назвала ці проєкти „соціялізацією". Свого часу були в часописах навіть згадки, як то британський король переводить „соціялізацію", а це тому, бо згадані законопроєкти дісталися до парляменту на підставі королівського послання. Коли ж тепер лондонські звідомлення не вживають терміну „соціялізація", а тільки „націоналізація", то це всуті не зміняє справи. Поняття „соціялізації" заступлено словом „націоналізація" і справа виглядає в практиці наладнана. Може хіба виринути теоретичний спір, чи перехід приватної власности на власність держави відповідає оцим гаслам, якими послуговувалися і ще досі послуговуються теоретики наукового соціялізму, коли голосять: „Соціялізм це такий суспільний лад, в якому засоби продукції (фабрики, знаряддя, земля і т. п.) є власністю народу і переходять під управу народу і для народу, а внаслідок цього усувається причину політичного й економічного деспотизму і кінчиться класове правління". — Так сказано в катехизмі Американської Соціялістичної Робітничої Партії у виданні з 1946 р. під заг.: "What is Socialism?".

З такої відповіди виринає питання: Чи поняття держави є тотожне з поняттям народу, тимбільше, що у згаданій дефініції соціялізму сказано виразно, що в соціялістичнім стані усувається деспотизм і класове правління.

Серед теперішніх відносин в Англії можна рішучо ствердити, що уряд, який вийшов з волі Британської Робітничої Партії, є лише представником держави тому, що ця партія здобула більшість при виборах і перебрала на себе відповідальність за долю держави. Одначе в цій державі є ще інші політичні партії, як Консервативна і Ліберальна, і вони лише ждуть на хвилину, коли ослабне сила Робітничої Партії і якась інша партія, можливо Консервативна, прийде знову до влади. Отже можна сміло ствердити, що в Англії держава не є те саме, що нарід і тому перебрання копалень, комунікаційних засобів і інших підприємств не є те саме, що перехід їх на власність народу. Коли б приняти, що уряд якоїсь країни це те саме, що держава, а держава те саме, що нарід, тоді на місце теперішнього конституційного уряду можна поставити абсолютний уряд, як це було перед великою Французькою революцією і тоді нарід править державою, а абсолютний монарх, котрий, як звісно поставив був засаду: „Держава, це я!" Отже за такою засадою кожен деспот може тоді сказати, що він говорить як нарід, коли говорить іменем держави.

Коли ми дорогою розумування прийдемо до висновку, що держава це не те саме, що нарід, тоді теж і перебрання приватних підприємств на власність держави не є те саме, що їх перехід на власність народу, ніяким „поступом", а навпаки, може бути назадництвом, як це є з удержавленням" у Совєтах.

Державні підприємства це ніщо нове в історії суспільного господарства. За прикладами не треба далеко шукати, а взяти хочби приклад оплати мита в Америці перед революцією. Тому, що англійський король побирав мито від ввозу чаю в Америку, прийшло до вибуху револьти в Бостоні „Бостон Ті Парті", 1773 р. і до революційної війни в Америці. У передреволюційній царській Росії державний банк був державною установою. Подібні банки існували в цісарській Німеччині та в інших державах, отже теперішня британська „націоналізація", прийнята на означення „соціялізації", не є властиво великою новістю. Таксамо не є новістю удержавлення копалень, бо державну власність копалень вважалося і ще нині важається нормальним явищем в різних европейських державах безогляду на форму правління. Телеграфи, й телефони були і є власністю держав таксамо, як пошта. Отже це не є ніяка епохальна новість. Знов час покаже, чи такі переміни є потрібні серед теперішніх відносин в Англії, як теж, чи такі переміни є справжнім поступом і добром для загалу.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

Лев Ясінчук.

ДІЙСНІСТЬ І ПРИМАРИ

(Надіслане до „Свободи" з Тиролю, Австрія).

Чуби високенних камінних тирольських гір уже надобре забіліли іскристим снігом. Скупе, немов мачушине сонце рожевить їх на мить своїм світлом і ховається за верхи, залишаючи за собою гострий холод, що збільшує журбу скитальців. Звалища збомблених домів світять щілинами й холодна вологість, що ними втискається, заморожує мязи й мозок. Тільки нерви грають неспокоєм. Де взяти кусника дров чи вугілля?! Два сотнарі закуплені „на картку", у вересні, вже давно згоріли. Є впрвді, у приватній торговлі, але що то ще продати, щоб добути гроша. Вже речей випроданих стільки, залишилося ще дечого по одному. Тільки ті, що видурюють у Бога дні й проводять життя євангельських птиць, вештаються безтурботно й забувають за сьогодні.

Вже третє Різдво на чужині надходить. Гей-гей, як то було дома! І от, щоб громаді облекшити, на часок успокоїти ворухливу думку, проголошує Братство св. Андрія спільну Святу Вечерю, для всього українського громадянства в Інсбруку. Зійдуться на часок, погуторять разом, поколядують, заспіває братський хор, дещо виведуть шкільні діти й перейде один день — ніби дома. Не йде воно — щоправда — всьо так гладко та свокійно, як ви це читаєте, але пощо вам знати про розмови за те, „чому не уладжуємо ми", або „чому саме вони", дарма, що міжорганізаційний Комітет призначив релігійно-обрядові імпрези для діяльности Братства.

Коли ми при Братстві, то може буде вам цікаво дізнатися, як воно справило в навечеря св. Андрія свої „іменини", наслідуючи давні історичні братства, що в храмовий день справляли для своїх членів „честь". Тільки що давня „честь" це був справжній бенкет, а інсбруцькі імянини це була скромна вечера у власній харчівні, яку кожний з приявних сам собі заплатив. Але було дуже „по свойому" й мило; поважно, але весело, тільки не довго. У прегарно прибраній салі Харчівні виступили дівчата братської гімназії з андріївським обрядовим сценічним образком, складеним і виведеним учителькою дівочої руханки в тій же гімназії, балетмайстриною Оленкою Заклинською. Кружок жвавих молодих постатей як „мак лелів". Образ був незвичайно вдатний, повний молодої безжурности, перетиканий натяками на наше нужденне животіння, співи дібрані, а хороводи просто мистецькі. Справжній дівич-вечір. Відтак виголосив автор цієї статті реферат на тему: „Роля братств в історії української культури", а серед вечері прочитав наш новий небуденний обсерватор-сатирик, адвокат С. Мартюк (не перший уже) андріївський фейлетон, наставляючи своє гостре зеркало на кожну нашу українську установу, в якому видно було, як вона виводить якийсь андріївський звичай, при чому Сатир пошпигував її ніжними колючками. Було ще й більше дечого наскрізь симпатичного. Труднощі з удержанням українських шкіл для еміґрант. молоді спонукали Братство звернутися до інших українських установ про допомогу. Вони ж мають приходи, що їх побирають від розподілів усяких дарів. І коли з того приводу вийшли бюрократичні запити на тему, чиї це школи, скільки вони вимагають, то це, то друге, до Братство уладило нараду представників тих установ, що могли б були мати деякі претенсії до власництва. Скликано теж і деректорів усіх шкіл в Тиролю. Приявні вияснили це, що й без того не було темне: одноголосно визнали Братство власниками шкіл.

Але, як то добре склалося, що якраз Братство є власником українських шкіл. Вже не говоритиб навіть про одноцілий, рівний прямолінійний напрям тих шкіл, але таки просто з практичних оглядів. Школа мусить мати не тільки здорове середовище, але й запевнений спокій у праці. А чи могли б забезпечити спокій інші установи, що саме тепер переходять напр., дуже важку крізу. Французька окупаційна влада висилає всі українські установи поза Інсбрук; вони мають перенестися до сусіднього містечка Зольбад-Галь, а на добавок всіх їх розвязали як окремі товариства, дозволюючи всім обєднатися в одній установі. Наразі тільки Братство з того вилучене, як таке, що стоїть під патронатом духовної влади.

Що ведення організації поза Інсбрука мусить відбитися некорисно на організованому житті скитальців, це мабуть безсумнівне. Бо тільки подумати: скупчення українців є в Інсбруку, в таборах Куфштайн і Ляндек, а їх організації в Галю, де українців так, як би не було. Вже не говоримо про ведення якогсь культурного життя, але хочби те дрібне (яке трактується нераз як одне з головних), напр., розділ деяких приділів — цигареток від Міжнародного Червоного Хреста, чи дещо інше, буде утруднене.

Але всетаки життя йде своїм шляхом, народ живе довоєнним и ідеалами і традиціями. В неділю 22. грудня відбулася в інсбруцькій церкві святочна панахида бл. п. Біласа й Данилишина, яка зібрала дуже численну громаду, принайменше тим вдоволену, що не потребувала критися з таким богослуженням перед оком брутальної польської поліції.

В богослуженні взяв участь небувалий гість д-р Володимир Ґалан, який як голова Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету приїхав сюди, щоб особисто відвідати скитальців в Австрії й пізнати їх життя та умовини. На збіранні наступного дня численної української громади Інсбруку він зняв сміливою рукою кантаракту не одному сліпцеві, розкриваючи реальні можливості дальшої долі скитальців. Бо краща відкрита правда, як закутана невиправдана надія. Уважно вислухала українська громада його отвертих слів і порад та дякувала від щирої душі Сестрам і Браття з ЗДПА й Канаді за їх братерську опіку й память про скитальців, а самому гостеві, за його труд, якого він піднявся подорожуючи в злиденних умовинах післявоєнної Европи, щоб на часок обєдналися серцем обі еміґрації — стара й нова.

А в тім — скитальці тепер у нас так, як той дикий альпейський олень наполоханий ловецькою нагінкою — прицухують на момент і в момент рішаються, куди їм бігти. Вже проминула мода на Ст. Домінго, на Параґвай; тепер час Арґентини. Прийшла телеграма з Риму: З Австрії дати 3 тисячі українців до Арґентини. Наразі ніхто не знає хто забирає, на які кошти, де була б колонія, які умовини набуття земземлі, але всі „записуються". Мають емоцію, мають тему до балакання. Пишуться й такі, що мають афідевіти до ЗДПА чи Канади. Інша річ, що буде, коли прийшлось би дійсно відізджати. Цю хвилеву самотоху треба класти тільки на рахунок остогидження тутешнього безпросвітнього життя. Кожний уже бажав би знати, де він заживе, не оглядаючися на те, — як. Та, хто зна, чи багатьом не доведеться пробути тут і четверте Різдво. Тільки вже направду не знати — як і в чому його діждатись...

Коли б уже до святків не вдалося мені дещо написати, то вітаю вас від скитальців словами: Христос Родився!

Ольга Гец.

МОРОЗНІ ВИЗЕРУНКИ

(Святочна фантазія, надіслана до „Свободи" з европейської скитальщини).

Кожного вечора, коли моя родина вже спить, і чути лише легкі сонні віддихи, я гашу світло і підхожу до замороженого вікна. Притуливши чоло до зимної шиби, вслухаюся в приглушені звуки, що доходять знадвору і думаю, думаю... Думаю і, як вязень, засуджений на довгі роки, чекаю чуда. Чекаю, що якась добра чарівниця відхилить завісу шиби, розмальовану морозом, і бодай хоч на хвилю вирину за нею знайомі околиці і рідні лиця, що лишилися там далеко на батьківщині. Але жду даремно, й чуда немає. За розмерзлим шклом знову вимальовуються на ясному морозному небі гори, такі вже знайомі для ока, але безконечно чужі для серця. Довкола дому — засніжений шматок поля і недалеко під вікном — ялина. Одинока, як вигнанець на чужині, з похиленими вітами, вона сумно хитається від вітру з сторони в сторону і шепоче незрозумілою мовою про свій укритий жаль.

Я розумію тебе ялино! Ти тужиш за далеким лісом, що вкрив схили гір і нарікаєш на ту нерозважну руку, що собі на потіху байдуже вткнула тебе тут, засудивши на вічне вигнання. З твоїм зеленим шумом поволі спливає печаль, ти нарешті заспокоюєш і стоїш нерухомо, вдивляючись у високе небе. Лйдина також так: коли стає нестерпно тяжко, вона виливає свої жалі словом і тоді почуває полегкість в серці.

Так і сьогодні...

Святий Вечір!

Сьогодні наступає та величня Різдвяна Ніч, що сповнює келих серця глибоко урочистою радістю. Все живе сьогодні радіє, відчуваючи розлиту по миру святість і сповнюється нею.

Чогож ростеш ти, туго моя, в той день, коли в жодній душі для тебе немає місця. Чому боляче впиваєшся в серце, тиснеш невплинні сльози до очей і геть женеш святковий сон? Та ж навіть одинока ялина сьогодні, коли зійшла Вечірня Зоря, всміхалася радісно і яснила у святкових шатах.

Знову підходжу до вікна і схиляюся на варцаб! Чути як десь далеко під сніговою кочугурою зітхає сонний вітер, а чарівне місячне сяйво розприскується в кришталях інею на вікні і блакитною хвилею спливає на підлогу.

Як святково розмальовані сьогодні мої шиби, які чудово-тонкі рисунки вивів мороз невидимою мистецькою рукою! На нижніх шибах розкинулися казкові тропічні хащі, а вгорі по рівній молочній імлі розсипалися сліпучі променисті зорі.

Тішуся грою моїх самоцвітів, ловлю очима їхні стріли і любуюся фантастичним краєвидом морозних джунглів. І звідкись непомітно приходить переконання, що добра чарівниця мусить прийти сьогодні, аби тугу в серці замінити святковою радістю і надією. Вдивляюся в ледові тропічні хащі і надслухую, затаївши віддих довго, довго... Раптом бачу, як ворухнулись віти на кущах мого лісу, чиясь ніжна рука торкнулася моєї, взяла її й тихенько потягла за собою.

Вже не видно вікна і стін — лиш блакитний ліс в країні мрій. Поволі подаюсь вперед і тремтячою ногою переступаю поріг сонних марінь.

Т-с-с-с! Як тихо скрізь!... Сон чи смерть панує тут? Нерухомо завмерли у своїй невимовній дикій красі блакитні горді пальми і постелився смарагдовий чагарник внизу. Не гойдаються перлові низки ліян, а в повітрі висять срібно-блакитний морок і перловим пилом осідає довкола. Плутана доріжка, висипана рівно срібним піском, веде до заснулого озера з кристалічно чистою водою. На застиглому дзеркалі води квітнуть білосніжні прозорі лілеї у вінцях фосфоричного латаття, а на дні чудові мушлі, розмістившись на шовкових водоростях, творять килим з химерним рисунком. Сідаю на камінь, подібний до крижини, і віддаюся на волю мрії і спокій мій колишне тихенька чудесна мельодія, невідомо звідки принесена і невідомо коли схоплена моїм вухом.

Та мельодія тоненьким шовковим струмочком сповняє мою душу, витискаючи звідти крапля за краплею мою давнішню тугу. Мої мрії поволі струнко складаються одна по одній в казку.

Широко розкинулась країна могутньої Володарки Ночі, обгородилась високими горами, непролазними лісами, оперезалася бистроводними глибокими ріками. Замкнула своє царство королева з усіх боків, поставила на сторожі кордонів страшних привидів і оселилася в його глибині! Вона випестила дивний мертвий ліс і мертві квітки, що не потребували сонця і боялися його, як і сама повелителька Ніч. Вона вигодувала добірними перлами мовчазних блакитних і фіялкових птахів, що безшумно перелітали з дерева на дерево, не порушуючи тиші завмерлого краю. І збудувала собі Ніч невиданий кришталевий палац під срібним дахом, прикрасила його морозними мереживами найтоншої роботи, оздобила блискучими зорями. Але немає в чарівному царстві руху, не роздається жаден звук і не дозволені рожеві сонця фарби. Тому немає там ні рожевого ранку, ні золотого полудня, лиш висить постійно фіялково блакитний морок, посичений перловим пилом. Незчисленні багацтва чорнокосої цариці, необмежена її влада, неописана її краса, проте не знає вона ні щастя ні радости, бо замісць серця лежить у неї в грудях холодний діямант. Час від часу повелителька, оповита шовком туманів, величаво спускається сходами свого палацу в сад.

(Дальше буде).

ЗВІТ

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ.

(За місяць червень 1946)

Ню Йорк, Н. Й. Н. Михаляк $4.

Литл Фолс, Н. Й. Родина М. Єкаськів на весільнім зібранні $20.

Аліквіпа, Па. Бр. св. Миколая, від. 120 УНС, на збіркову лісту, виставлену на імя І. Манастерького, А. Кармазина, $458. Зложили: Бр. св. Миколая $200; українська католицька парохія $50; по $10: Ч. Манастирський, М. Ґемфіл, С. Іванчо, К. Яношевська; по $5: Ю. Манастирський, І. Манастирський, Д. Прокоп, о. В. Левицький, О. Рефт, А. Кармазин, Д. Бур, А. Бур, М. Семенчук, М. Здреник, І. Ятсон, Й. Будник, П. Добош, Укр. Жін. Клюб Д. Ґалусей, Й. Шурко, А. Вавро, Г. Лаврик; М. Здреник $4; по $3: С. Бур, К. Кузо, І. Добош, В. Русинко, А. Хотінер, І. Волф, Ф. Кичан; по $2: І. Книжик, А. Корнецький, Е. Сірко, В. Древна, П. Ґодзяк, Ю. Добош, М. Бац, А. Сеньо, В. Фечушак, Й. Добош, М. Радванська, І. Галушка, Ю. Демедюк, М. Липецький; по $1: А. Карапін, О. Кобалей, Ф. Ціс, Ю. Корнецька, М. Бараник, І. Витязь, М. Стадник, В. Дичко, В. Рефт, О. Добош, Т. Дашинич, О. Ковалик, М. Русинко, К. Липецька, І. Сорочак, С. Русинко, М. Ріппу, Доброва, В. Русинко.

Нантікок, Па. Укр. гр.-катол. парохія св. Миколая, збірка на лісту $25.65. Зложили: Скальські $5; з церкви $5.65; по $2: М. Савчук, І. Плекон, Г. В., Я. Савчук; по $1: О. Ґорґола, Брико, Й. Сивик, Б. Гук, М. Ґінґерські; К. Сарноська $2.

Джанставн, Па. С. Стасик $1.

Шамокін, Па. Укр. Братський Клюб $50.

Дітройт, Міш. В. Холивай $10.

Л. Фолс, Н. Й. Д. Посентилюк $2.

Ґованда, Н. Й. Д. Королишин $10.

Шікаґо, Ілл. Ліґа Американців Українського Роду, збірка на лісти $1,794.68. Виказ жертводавців був надрукований у Свободі.

Нантікок, Па. М. Лизогуб $1.

Шамокін, Па. Українська католицька парохія Преображення $100.

Ню Йорк, Н. Й. Михайло Макарчук $100.

Акрон, О. В. Поливка на спроваджения сиріт $25.

Канзас Ситі, Кан. Збірка на лісту Тов. св. Володимира, від. 323 УНС, $150. Зложили: З каси Тов. $56. Д. Кархут $10; М. і П. Левус $7; по $5: Д. і М. Яремко, В. Зеден, Ф. і А. Мифич, М. Кархут, Т. Боруцький, М. Крикливий, І. Купа, В. Сціляк, В. Яремко, Й. Яремко, П. Ярема, А. Ребар; по $4: С. Звадюк, Н. Янчишин; по $3: А. Саґан, В. Клиґо, Л. Клинович.

Савтпорт, Конн. Збірка на 25-літному ювілею род. Шенґера $41.69. Гроші переслав до Комітету Ю. Гоголь.

Форест Гілс, Н. Й. Проф. М. і д-р Н. Гайворонські $25.

Ню Йорк, Н. Й. По $10 переслали П. Ганчарик і М. Ґайда.

Ню Йорк, Н. Й. В. Місяк $2.

Гудсон, Н. Й. Павло Маряк переслав збіркову лісту на $50. Зложили: М. Романчук $20; П. Маряк $10; по $5: К. Пришляк, І. Омелянчук; М. Гриб $6; Й. Коцюба $2; по $1: М. Маряк і М. Марцінюк.

Ню Йорк, Н. Й. Українське Запомогове Тов. „Дністер", від 361 УНС, збірка на вічу дня 25. травня $1,044.60. Поіменний виказ жертводавців був проголошений у Свободі.

Вілкс-Бері, Па. Збірка на весілю Володимира і Теклі Гринчишин $21.85. Гроші переслала Х. Русинка.

Водервліт, Н. Й. Український Жіночий Клюб $10.

Вілкс-Бері, Па. Відділ 278 УНС на збіркову лісту $11. Зложили по $2: А. Головатий, С. Турчин; по $1: М. Антонишак, А. Василевич, А. Орловська, А. Бонка, М. Іванів, П. Гавришків, М. Шванишак.

Ню Йорк Ситі. П. Кінаш $5.

Кемпбел, О. М. Бурий $5.

Мікіс Ракс, Па. Бр. св. Володимира Вел., від. 16 Пров., на збіркову лісту $148. роші переслав М. Киселиця. Зложили: по $10: Від. 16 Провидіння, М. Лиско, М. Кисилиця, М. Кисилиця, П. Кисилиця, А. Кисилиця, Кемпатський; по $5: М. Волошинович, І. Лишак, П. Біл, К. Де Анґеліс, Г. Сорока; В. Драґо $7; по $3: М. Мармура, Ф. Маркет, М. Левін; по $2: І. Іванців, С. Тимінський, Д. Сидор, П. Лиско, М. Фечик, В. Маціринський, М. Маланчук; по $1: Г. Кисиляця, М. Шпак, К. Шпак, Д. Новосельський, С. Багній, П. Ільницький, М. Ломницький, Е. Кісилиця; І. Кісилиця $10; Ф. Уляновський $5.

Провіденс, Р. Ай. В. і Д. Дулеба $15.

Ґвілінґ, В. Ва. Й. Солецький $5.

Ню Йорк, Н. Й. Д. Костишин $5.

Фенікс, Аріз. О. Холевка $10.

Коруполіс, Па. В. Танчак $10.

Елізабет, Н. Дж. Й. Буката $20.

Мавнд, Мд. П. Квасний $10.

Арлінгтон, Н. Й. М. Прокопович $2.

Честер, Па. о. О. Мицик $5. А. Королик $5.

Нюарк, Н. Дж. І. Іваськів $10.

Клівленд, О. Г. Головецький $5.

Илмайра, Н. Й. А. Бубняк $5.

Ню Йорк, Н. Й. Т. П. Космій $5.

Бруклин, Н. Й. П. Букер $1.

Кліфтон, Н. Дж. Тов. Укр. Січ, від. 182 УНС, на збіркову лісту $75. Зложили: З каси Тов. Січ $25; І. Ладичко $6; Г. Сагайдак $5; по $3: Е. Завада, О. Боднарук, І. Живіцький, А. Крушельницький, І. Гришко; по $2: В. Комар, Г. Яськів, І. Романчук, К. Лупінська, Н. Н.; по $1: С. Сливка, О. Мацюпа, М. Філь, А. Федорчак, І. Куцох, І. Венґрен, І. Кметь, М. Яськів, Я. Красінчук, М. Бакуменко, М. Яськів; дрібними 50 центів.

Сейр, Па. Укр. катол. громада, збірка на спроваджения сиріт $167.85. Зложили: Марійська Дружина $50; о. В. Довгович $25; по $10: Клюб св. Катерини, І. Галицький; О. Черешньовський $6; по $5: А. Губиш, Т. Гиряк, Діти з парохіяльної школи; С. Баль ст., Р. Ґараджон, М. Подолинський; по $3: П. Кохан, Р. Заоборна; по $2: М. Вороблівський С. Морох, І. Шкирпан, А. Шкирпан, М. Шкирпан, М. Кохан, М. Тимочко, І. Тяжкун, В. Черешньовський, М. Вороблівський, Н. Н., І. Федьчак; по $1: А. Стромик, М. Федьчак, О. Кулинич, І. Кріль, Л. Созанський, Ю. Стройвус, А. Федьчак, Г. Новак, Ю. Новак, І. Новак, Т. Баль, В. Биць, И. Шкирпан, Т. Тимочко, А. Шумейкер, А. Лучейко, М. Галицький, С. Галицький, А. Вороблівський, М. Галушка, М. Тяжкун, А. Подолинська, С. Мензик, Л. Станчак, І. Ковалевич, А. Цап, М. Ханас, П. Копій, І. Баланда, А. Черешньовська, Ю. Стадник, Н. Баль. Дрібними $44.85. Гроші і виказ переслав до Комітету о. В. Довгович.

Ґаванда, Н. Й. Д. і В. Королишин $10.

Ню Бритен, Конн. В. Деметро $6; збірка на весілю $27.

Донді, Міш. С. Співак $1.

Топпер Лейк, Н. Й. Р. Писанчин $1.

Каледж Пойнт, Н. Й. М. Бобовська $1.

Брістоль, Конн. А. Кацак і І. Сузанський по $10.

Когус, Н. Й. І. Балищак $10.

Озон Парк, Л. Ай. Г. Швед переслала від Союзу Українок, від. 35, $80.

Гудсон, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 477 УНС, $25.

ЩО ПИШУТЬ?

ПОДІЇ НА ПОГРАНИЧЧІ СОКАЛЬЩИНИ.

(На основі двох листів зпід Польщі до свояків у стейті Ню Джерзі. Перший лист з 26. жовтня, другий з 26. листопада 1946).

I.

Лист Ваш ми отримали і дякуємо Вам, що не гордите нами. Ви писали, щоб ми Вам прислали адресу вуйка з Б., але листи до Б. не доходять. У Кристинополі кажуть, що місточко Б. „то століца Бандеровска" і тому туди листів не пускають, хіба лише ті, що приходять з Росії. Ви хочете знати, що сталося з нашим П. і їх родиною. Насамперед скажу Вам, що в нас є Українська Повстанська Армія і в ній перебував П. Коли Совети розбили їх сотню, він вертався до дому, але по дорозі залишився в Г. ночувати. Таки тої самої ночі Совети зробили облаву, так нам розказувала та господиня, де він ночував. Як Совети обскочили довкола село, то він бігав по подвірю, не мав де сховатися. Потім він вбіг до стодоли і положився зверха на конюшині і так його Совети злапали. Від хлопця з села С., що сидів разом з П. у вязниці в Сокалі, ми чули, що П. казав що як би мав при собі кріс або гранату, то собі життя відобрав би. Ми ще чули, що його дуже бють. Його прискаржив один таки з його сотні. Я бачила П. ще раз, як його везли з Сокаля до Львова фірманкою. Тоді везли 49 хлопців, 2 дівчині. Я тоді була на казьонній роботі на бурку коло Д. Всі вони мали руки повязані взад. Я лише запиталася: „Чи дати тобі хліба?". Він махнув головою, що дати, бо йому не вільно було говорити. До нас дійшло тільки два листи від нього. В першім писав, що працює в кравецькім заводі, а в другім, що їздить автом і є шофером. Тепер уже відомості від нього нема, а це вже третій рік, як попав у тюрму.

Наш вуйко виїхав за Буг з людьми, бо боявся, щоб його хто не прискаржив до поляків за сина, що був у партизанах. По селах лишилося ще багато українців, а в нас уже їх нема. Живемо в дуже великій жалобі і в смутку так, що навіть Вам описати не можу. Може по трошка в кожнім листі, то зрозумієте всьо! Сумно нам тому, що нема наших людей. Мені найгірше тому, що нема коло мене нашої дівчини, лише дві польки, то вони не поможуть.

Ви цікавитеся, чи маємо хату й худобу. Хату маємо, а з худоби лишився нам один кінь. Корову ми дорізали цього року в жнива, а купити нову не маємо защо, бо дуже дорогі, 50—60 тисяч. Однак нема в нас малих дітей, то ми обходимося й так. Тільки що нам тато слабий на легені, то нам гірше. Мама здорві, тільки дуже постарілися з плачу за П. і за вуйком. І дуже плакали, як отримали від Вас листа. Ви писали, що нам дещо пішлете. Нам тепер придалось би щонедудь, бо ми голі, босі. Нас ограбили раз німці, а два рази військо: забрали нам 5 пар чобіт, 2 пари черевиків і убраня, то нам не лишилося нішо. Просимо Вас, не забувайте за нас опущених, без родини.

II.

У першому листі ми писали про П. і вуйка, то тут не пишу нічого. Тепер напишу ще, що в нас великі податки, мусимо навіть платити податок від тих дров, що ними палимо в хаті. Здається, що ми того всього не пережиємо. Нам біда одна, але є такі, що їм ще гірше, що не мають спокою ні в день ні в ночі. В хаті сидять лише ночами, коли не світиться, а в день сплять у стодолах і то в страсі великім. Маєте щастя, дорогі браття, що Ви не в нас, бо було б Вам таке саме. Ви також молоді і хотіли б свого. А хто такого нещасного тут притримує і йому помагає, такий може попрощатися зо світом, як би його приловили. Перше було інакше.

Може дальшого листа не зможу вже написати, бо мені могила готова на кожнім кроці. Над усім застановляйтеся, дорогі. Не на столі той лист писаний, а на лавці. Лишу писати про себе, а напишу про що інше. Чи Ви чули, Дорогий Вуйку, за нас усіх, і як Ви чули? Чи Ви чули, як тут, на наших теренах відбувалася нічна війна Партизанів Українських. Партизани то є нічне військо і підземне, бо вони завжди ховаються під землю, як грозить небезпека. Не можу Вам більше писати про них, бо не знаю, чи Вас цікавить. Чи Ви чули теж про наше життя під німцями й поляками. За німців не давали нам по млинах молоти, то ми мололи на жорнах, а іще нам забороняли камінів. Мило робили з котів і псів, бо не було товщів. Люди прали у білій глині, казали, що то ліпше, як ніщо. Сірників також не було, то люди терли ліщину, притулювали порох від зброї і так запалювали. Ми, молоді дівчата, ходили в убранні з білого полотна своєї роботи, а для старших не ставало, то ходили в сирім полотні. За цукор ми вже забули. Ми солили зеленою сіллю, якою солили пашу, але й такої солі не стало. Брали дуже великі контингенти збіжжя. Одного року був такий великий голод, що не стало навіть вівсяної соломи, бо з неї зарили гербату. Люди по дві неділі не виходили на дорогу, бо не мали сили. Котрі були дужчі, то ходили на поле щіпати зелені колоски з жита, сушили на кухні, потому терли руками, мололи на жорнах і пекли паланиці. Ми такого голоду не мали, бо вуйко М. мав трохи більше і нам вистарчало.

Тепер приходиться таке нашим людям за Бугом (під Советами). Свиней бити не можна, бо за це жде кара смерти. У нас купити нічого не можна, бо нема матерії, ні ременю. За цілу війну нам вийшло три літри нафти, два кіля цукру, то можете знати, який у нас рай. Будьте здорові, бо не знаю, чи Бог позволить мені ще раз до Вас написати.

He's Got Both Liberty and Security

ДО ЧЛЕНІВ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

КОМУНІКАТ

Згідно з ухвалою Ширшої Управи з дня 14. вересня 1946 р. Загальні Збори членів **Злученого Українського Американського Допомогового Комітету** відбудуться

В СУБОТУ, ДНЯ 22. І НЕДІЛЮ ДНЯ 23. ЛЮТОГО 1947 Р.

в готелі ПЕНСИЛЬВЕНІЯ (33-тауд. і 7-ма евню) в Ню Йорку.

Статут принятий Ширшою Управою дня 12. липня 1944 р. говорить про роди і права членів як слідує:

ARTICLE V

Members

Members shall be divided into a) active and b) supporting. Active members shall be those organizations and institutions which pay their yearly dues in the amount of ten dollars and signify their intention to become active members on special applications issued for that purpose and are accepted by the Executive Committee. Supporting members shall be those individuals who pay their yearly dues in the ammount of five dollars.

ARTICLE VI.

Right of Members

Active members shall have the right to send their representatives to the general meeting and participate in the election of officers and directors.

Supporting members shall have the right to be present at the general meeting of the corporation without voting privileges.

До дійсних членів — організацій вислано минулого тижня запрошення до участи в загальних зборах. Колиби якась організація, яка є членом, не одержала протягом кількох днів такого запрошення через брак або неточну адресу, просимо негайно звернутись по аплікаціїї до:

UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE

P. O. Box 1661 Philadelphia 5, Pa.

Спомагаючі члени, які вислали до Комітету в роках 1944, 1945 або 1946 по пять долярів і вище та заплатили вкладку в сумі пять долярів на рік 1947 мають право бути присутними на загальних зборах.

Ці члени, які бажають бути присутними, нехай голосяться найдальше до дня 3. лютого 1947 р. по карту вступу на повищу адресу, подаючи числа своїх посвідок на зложені суми в роках 1944, 1945 або 1946.

ЗАМОВЛЕННЯ КІМНАТ.

З огляду на трудноші з нічлігом, кімнати треба замовити найдальше до дня 3. лютого 1947, висилаючи це замовлення до:

WOMEN'S AUXILIARY OF THE UNITED UKR. AMER. RELIEF COMMITTEE, P. O. Box 261 Station D, New York 3, N. Y.

За Злуч. Укр. Амер. Доп. Комітет — **Д-р Павло Дубас,** секр.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви змінюєте адресу, просимо негайно повідомити про це аміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання газети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стенсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати **тільки готівку** тому, що канадійських почтових значків не можна виміняти.

Заходи для переселення українських скитальців до Параґваю

Павло Варениця, член від. 433 У. Н. С., переслав редакції листа від свого брата Осипа з Арґентини, з якого довідуємося деякі інтересні подробиці про заходи там можливості переселення українських скитальників до Параґваю. Осип Варениця належав до делеґації Українського Допомогового Комітету в Буенос Айрес, яка їздила до параґвайської столиці Асунсіон, з метою виєднати в місцевому уряді позволення та допомогу на переселення в цій країні частини українських скитальників з Европи. З листа довідуємось, що президент параґвайської республики з великою увагою прийняв українську делеґацію та в основному мав погодитися на переселення до Параґваю сто тисяч українських скитальників з Европи. На найбільші трудноші натрапляє переїзд до Параґваю, з огляду на брак кораблів та великі кошта покорожі. Українська делеґація відвідала теж американського амбасадора в Асунсіон, що з черги мав прихильно поставитися до переселення українських скитальників на американський континент. З листа дальше довідуємось, що в Асунсіоні вже від 42 років живе українець з Рогатинщини, Ілія Падучак, що є власником великого майна та загально шанованою і впливовою особою в столиці Параґваю і він зі свого боку докладає усіх зусиль, щоби якнайбільшій кількості українських скитальників вможливити приїзд до Параґваю. З цею метою він мав уже вислати різним українцям в Европі біля 6000 афідевітів.

До листа доданий вирізок з газети — на жаль без заголовка, якого не подано теж в листі — з датою „Асунсіон, 17-го грудня 1946", в статті під з. „Робиться заходи для іміґрації колоністів", м. і. читаємо: „В нашій столиці находяться панове Андрій А. Білопольський, заступник президента Українського Комітету Доп. жертвам війни з Буенос Айрес та Осип Варениця, які роблять серед урядових чинників потрібні заходи для допущення до нашої країни більшої кількости українських колоністів. Ці заходи роблено вже в деоупиясЗі1цІ- взмлипоипоооо партаменті земель і колонізації ще в червні, прохаючи допущення 32 тисяч сімів українських хліборобів. Панове Білопольський і Варениця предклали урядові конкретні і дефінітивні пропозиції для здійснення цього найважливішого іміґраційного плану, що принесло б величезну користь нашій країні, як взяти до уваги окремі обставини, в яких находиться величезна група українських колоністів, зложена у своїй більшості з осіб, вигнаних зі своєї батьківщини внаслідок останньої европейської війни".

В дальшому в статті читається, що запропонованих на переселення до Параґваю сто тисяч українських скитальників це в більшості хлібороби з „найбагатших теренів України, класичного шпіхліра Росії і їх сільсько-господарський досвід та знання надали б великого економічного і людського потенціялу дальшому розвиткові країни. З другого боку — стверджує параґвайська газета — причини політичного порядку, які дорволяють українським скитальникам вертатись до своєї батьківщини, переконують, що українські іміґранти приїхали б до Параґваю з бажанням знова почати нормальне трудолюбне життя в мирі.

Заходи з метою уможливити переїзд більшої кількости українських скитальників до Параґваю, Уруґваю, Бразилії та інших південно-американських країн продовжуються.

SUFFERING IN ITALY — Myron C. Taylor, President Truman's personal representative to the Vatican, tells newsmen in New York that Italy is leading sufferer in a new hunger wave sweeping through Europe. He is chairman of the board of directors of American Relief for Italy, Inc., soon to make a nation-wide appeal for funds so that relief work may continue.

ДИВНІ НОВИНИ

Підробив чек в вязниці.

Джеймс Бортон Смит, який відсиджує кару вязниці 7-14 літ у місті Фінікс, в Аризоні, підробив чек на $63.87. Коли в банку пізнали, що чек підроблений, звернулися до вязня. Показалося, що він дав підроблений чек одній дівчині, яка відвідала його у вязниці і якій він доручив закупити для нього деякі потрібні речі в одній крамниці в Лос Анджелес, у Каліфорнії. Інтересне, що Смит відбуває теперішню кару за підроблювання чеків.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З похорону на скитальців.

По похороні бл. п. Осипа Волинця, члена 204 відділу У. Н. Союзу, зійшлися приятелі й знакомі, щоб зложити своє співчуття вдові, п-ні Анастазії Волинець, яке зложила від імені усіх п-ні Пелагія Томків, членкиця 204 відділу. При цьому попросила присутніх зложити жертву на допомогу українським скитальникам в Европі. На цей поклик зложили: Стефанія Франков $4; М. Дзерович $3; по $2: Анна Волинець, Пелагія Томків, Варвара Чорко, Стефанія Яцків, І. Гриневецький, Марія Ґраб, Г. Трус, Анастазія Лусько, Надія Вівчар; по $1: Анна Тураш, П. Прус, Анна Орок, М. Федорик, М. Близнак. Разом зібрано $30 і вислано до Зл. У. А. Допомогового Комітету.

М. Близнак, секр.

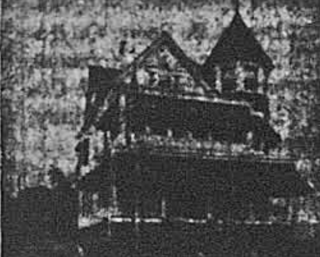
ПОШУКУЮТЬ

КСЕНЯ РАДИНЬСЬКА, з дому Галкович, шукає вуйків ПЕТРА й ОЛЕКСИ ГАЛКОВИЧ, що мають жити десь у Ню Йорку. Хто про них знає, або вони самі, хай пише на таку адресу:
Mrs. HELEN TYTLA
R F D 2
New London, Conn.

ФЕВРОНІЯ СТРІЛЕЦЬ, по першім мужу ДАЦКІВ, з дому Трусь з села Готовичі пов. Бібрка Зах. Україна, замешкала тепер в Ню Йорку, шукає за своєю родиною Трусь на еміґрації та просить европейські українські часописи допомогти її в тій справі, через поміщення мойого пошукування на своїх сторінках, за що вже згори щиро дякую. Голоситься мої рідні на адресу:
Mrs. Fannie Streletz
2 Eldridge St., New York 2, N.Y.USA

ПЕТРО ПАВЛЮК, син Якова, з села Княгиница „біля Варковичі" повіт Дубно (Волинь). Пошукую з рідні стрийка Андрея Павлюка, що виїхав до Америки ще перед першою світовою війною. Як що є де стрийко або хто з рідні то прошу відізватись. Моя адреса нижче подана: 10-2
Pawluk Petro Yakowiw T.U.P.
Passeggiata del Gianicollo 7.
Roma (129) Italy.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАТИ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ТАРЗАН, ч. 1515. Стріла з темряви.

Коли сильветка дивного сотворіння появилася на овиді, доктор і доглядачка вхопили за зброю.

Та заки вони змогли вистрілити, якась стріла прилетіла з темряви.

Коли доглядачка Райен вистрілила, явище щезло.

Наступного ранку малпочоловік найшов д-ра Лонга у розпучливім стані.

„Без моєї сироватки зараз мусить поширитися" — закричав лікар. „Тисячі можуть вмерти".